

Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Hørings svar - nytt lovforslag om forbud mot konverteringsterapi fra Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester

Byråden for arbeid, integrering og sosiale tjenester avgir på delegert myndighet følgende høringsuttalelse til Kulturdepartementets forslag om forbud mot konverteringsterapi: Oslo kommune er positive til at departementet vil forby utføring og markedsføring av konverteringsterapi. Et absolutt forbud vil være i tråd med anbefaling i en uavhengig rapport fra FN om konverteringsterapi (UNOHCHR 2020), og EU-parlamentets resolusjon fra 2018 som oppfordrer til forbud mot konverteringsterapi.

Oslo kommune oppfatter utøvelse av konverteringsterapi som å bryte med kommunens vedtatte verdigrunnlag. Bystyret i Oslo vedtok i 2020 handlingsplanen Stolt og fri. Målet er å øke anerkjennelsen av kjønns- og seksualitetsmangfold. Anerkjennelse er å bli sett, anerkjent og verdsatt som den du er i møtet med andre. Tiltakene i planen skal bl.a. skape større trygghet for minoriteter som bryter med normer for kjønn, kjønnsuttrykk og seksualitet, og fremme dialog i miljøer der det kan være vanskelig å være skeiv, ved å ha en tydelig dialog med ledere og utfordre miljøer og trossamfunn.

Byrådet i Oslo har utarbeidet en handlingsplan mot hatefulle ytringer og holdninger. Denne planen skal bl.a. styrke vernet mot hat, fordommer og diskriminerende praksis. Med diskriminerende praksis menes å fordømme og nekte like rettigheter, å true eller håne, eller fremme hat, forfølgelse eller forakt basert på hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse, religion eller livssyn, kjønn og seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller nedsatt funksjonsevne.

For mennesker som bryter med normer for kjønn, kjønnsuttrykk og seksualitet, oppfattes konverteringsterapi å være det motsatt av å bli verdsatt som den han, hun eller hen er. Å bli gjenstand for slik terapi skaper utrygghet, og kan utsette mottakeren av behandlingen for betydelig psykisk skade. Terapien i seg selv kan ses på som en diskriminerende praksis som truer, håner og fremmer hat og forakt basert på seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.

Vedlagt er høringsuttalelse fra rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold:

Høringsinnspill - Nytt lovforslag om forbud mot konverteringsterapi fra rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold

Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold er rådgivende overfor byrådet og bystyret i saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Rådet har rett til å uttale seg saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Uttalelsene skal følge saken til det organet som avgjør saken endelig. Rådet ønsker å legge frem sitt syn på overnevnte høring, for å belyse hvordan saken påvirker personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet og organisasjonene som representerer denne sammensatte gruppen.

Rådet avgir følgende uttalelse:

Rådet viser til høring om nytt lovforslag om forbud mot konverteringsterapi fra Kultur- og likestillingsdepartementet og sender over innspill til Oslo kommunes overordnede høringssvar til departementet. Rådet minner om at rådets uttalelser skal følge saken som et vedlegg frem til det organet som avgjør saken endelig.

Rådet mener at det nye forslaget som departementet har sendt ut på høring bidrar til å understøtte retten til å utforske sin kjønnsidentitet og seksualitet i trygge rom. Den gir beskyttelse mot press fra foresatte og veiledere av privat, religiøs eller profesjonell art. Loven bidrar til å understøtte og beskytte denne retten. Vi støtter forslaget fra regjeringen som forbyr å forsøke å endre, fornekte eller undertrykke seksuell orientering eller kjønnsidentitet som er egnet til å påføre psykisk skade. Dette gjelder både barn og voksne. Skeive bryter med normen om heteroseksualitet og trenger først og fremst støtte til å utforske sin egen identitet uten å bli presset inn i en heteroseksuell norm. Samfunnets normer er sterke og i mange sammenhenger uttalte og tatt for gitt. Å stille spørsmål ved disse normene gjør man først når man trenger å bryte normene for å leve i pakt med sine viktigste følelser.

Høringsnotatet tar omsyn til mange av de 300 høringene til forrige regjeringens forslag som ble oppfattet som for lite omfattende og mange etterlyste strengere tiltak. Dette forslaget er tydeligere og har strengere strafferammer.

Vi støtter også forslaget om forbud mot markedsføring av konverteringsterapi.

Departementet etterspør tilbakemeldinger om bruken av begrepet «psykisk skade» lovforslaget er et godt egnet uttrykk. Rådet støtter bruken av begrepet «psykisk skade» og mener det beskriver alvorlighetsgraden for følgene av konverteringsterapi.

Det etterspørres også tilbakemeldinger om begrepet kjønnsuttrykk bør nevnes i tillegg til seksuell orientering og kjønnsidentitet. Det å ha et kjønnsuttrykk som bryter med normer og forventninger til kjønn trenger ikke å ha noe med kjønnsidentitet å gjøre, man kan være skeiv, hetero, cis og trans og samtidig bryte med normer for kjønnsuttrykk. Det er viktig å bruke begrepet kjønnsuttrykk for å tydeliggjøre at kjønnsuttrykk ikke nødvendigvis henger sammen med opplevd kjønnsidentitet eller det å være trans/cis. Kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk er altså to forskjellige ting. Der kjønnsidentitet er den iboende og subjektive opplevelse av det å tilhøre et kjønn, er kjønnsuttrykk i større grad en synlig faktor (for eksempel måter å kle eller te seg på) som kan føre til sanksjoner fra mennesker, og derfor press for å gjennomgå konverteringsterapi basert på antagelser om seksuell orientering eller kjønnsidentitet som ikke nødvendigvis stemmer. Rådet mener derfor at kjønnsuttrykk alltid bør brukes i tillegg til seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Begrepsbruk

I tråd med byrådets vedtatte handlingsplan «Stolt og fri – handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2020-2023» ønsker rådet at følgende ordlyd benyttes for å omtale målgruppen: personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet; eller kjønns- og seksualitetsmangfold. Bruken av forkortelser som lhbtqi+ personer (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner, interkjønnpersoner, queerpersoner og andre skeive) ønskes brukt der det er snakk om helt spesifikke subgrupper under paraplybetegnelsen ovenfor. Rådet ser fram til å følge saken videre.